



RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZEW/500/16-1/2011/ESn

Warszawa, 15 kwietnia 2011 roku

Pan
doc. dr hab.
Michał Federowicz
Dyrektor Instytutu Badań
Edukacyjnych
ul. Górczewska 8
01-180 Warszawa

otrzymuję coraz więcej listów od rodziców dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym - z różnego rodzaju niepełnosprawnościami), proszących mnie o pomoc w rozwiązaniu ważnych dla nich problemów dotyczących funkcjonowania ich dzieci w szkole. Skala tego zjawiska skłoniła mnie do przedstawienia istotnej z mojego punktu widzenia potrzeby uwzględnienia w działalności kierowanego przez Pana Dyrektora Instytutu badań, dotyczących oceny dostępności do edukacji tych dzieci oraz oceny efektywności działań podejmowanych na ich rzecz.

Przedstawiane mi problemy dotyczą przede wszystkim jakości kształcenia tych dzieci oraz utrudnień związanych z organizacją procesu edukacji. Rodzice zgłaszają przypadki niedostatecznego dostosowania treści, metod i organizacji nauczania (pomimo zaleceń zawartych w orzeczeniach wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne) oraz podejmowania prób przekonywania rodziców o wyższości realizacji obowiązku szkolnego w trybie indywidualnego nauczania nad systemem klasowo-lekcyjnym. Wielu rodziców skarży się także na trudności związane z organizacją dowożenia do szkół i placówek. Gminy często obciążają dowozem rodziców, zwracając jedynie koszty biletów komunikacji publicznej (choć przepisy prawa oświatowego stanowią inaczej). Zdarzają się też próby zawierania umów

z rodzicami na dowożenie dziecka własnym środkiem transportu, wg stawek niemożliwych przez nich do zaakceptowania. Najczęstszym argumentem przy odmowie organizacji dowożenia (podawanym przez samorządy) bywa brak własnego środka transportu.

Istotnym problemem, z którym zmagają się dzieci słabo widzące i ich rodzice jest utrudniony dostęp do podręczników (wynika on m.in. z ograniczonych możliwości organizacyjnych i kadrowych uczelni wykonujących adaptacje oraz ograniczonych środków finansowych w budżecie Ministerstwa Edukacji Narodowej, co powoduje znaczne opóźnienia w przygotowaniu potrzebnych podręczników).

Nie wszystkie przedszkola i szkoły są również w pełni przygotowane na przyjęcie dzieci z niepełnosprawnością ruchową. Bariery architektoniczne nadal utrudniają samodzielne funkcjonowanie dzieci na ich terenie.

Zupełnie odrębną kwestią jest dostępność do edukacji w kształceniu zawodowym.

Konwencja o Prawach Dziecka opiera się na czterech fundamentalnych zasadach – prawie dziecka do niedyskryminacji, uwzględnianiu we wszystkich decyzjach dobra dziecka, prawie dziecka do życia i rozwoju oraz prawie do wyrażania własnych przekonań. Niepełnosprawnym chłopcom i dziewczętom przysługują te prawa w takim samym stopniu, jak ich zdrowym rówieśnikom.

Zgodnie z Zaleceniem nr Rec (2006)5 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich (dotyczy planu działań Rady Europy w celu promocji praw i pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w społeczeństwie: podnoszenie jakości życia osób niepełnosprawnych w Europie 2006-2015), potrzeby niepełnosprawnych dzieci i ich rodzin powinny być starannie oceniane przez właściwe władze, szczególnie pod kątem zapewnienia środków wsparcia, umożliwiających tym dzieciom dorastanie we własnej rodzinie, włączenie się w nurt życia lokalnego, w tym także lokalnej społeczności dziecięcej. Dzieci z niepełnosprawnością powinny zatem uzyskać takie wykształcenie, które pozwoli im na wykorzystanie w maksymalnym stopniu ich możliwości.

Zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji stwarza podstawy do aktywności społecznej i niezależności w życiu dorosłym. Ważne jest zatem, aby wszystkie osoby zaangażowane w tworzenie polityki edukacyjnej brały pod uwagę potrzeby dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin przy projektowaniu polityki oświatowej.

W związku z powyższym, biorąc pod uwagę fakt, iż wyniki badań podejmowanych przez Instytut Badań Edukacyjnych są wykorzystywane przez resort edukacji w celu kształtowania polityki i praktyki edukacyjnej, na podstawie art. 10 a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), zwracam się

z prośbą o rozważenie możliwości uwzględnienia w planowanych przez Instytut badaniach, działań zmierzających do dokonania oceny dostępu dzieci z niepełnosprawnością do szkół i placówek oświatowych oraz udzielenia odpowiedzi w ww. sprawie.

Jednocześnie deklaruję gotowość do podjęcia współpracy w tym zakresie.

Z wyrazami szacunku
Marek Szubielczyński



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE



*entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Nr ZB1/1212/7B/11

Warszawa 14.06.2011

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

Ul. Przemysłowa 30/32

00-450 Warszawa

Dziękujemy za Pańskie pismo z dnia 15 kwietnia 2011 r. oraz za zainteresowanie pracami Instytutu Badań Edukacyjnych.

Zgadzamy się z Panem, że w naszym społeczeństwie istnieje problem związany z dostępem do nauki dla dzieci niepełnosprawnych, zarówno w kwestii materialnej - podręczniki, dowóz dzieci do szkoły, jak również kadrowej - zbyt mała liczba nauczycieli posiadających odpowiednie wykształcenie do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi. Z naszej strony postaramy się w planach badawczych zawrzeć problematykę oceny dostępu dzieci z niepełnosprawnością do szkół i placówek oświatowych.

Z naszego doświadczenia wynika iż bardzo ważna w rozwiązywaniu tego typu problemów jest wymiana informacji, współdziałanie z jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi co skutkuje skutecznemu wyeliminowaniu niepokojących zjawisk.

Jednocześnie przed zaplanowaniem współpracy z Państwem chcielibyśmy spotkać się z pracownikiem Urzędu Rzecznika Praw Dziecka, odpowiedzialnym za ww. problematykę po to, aby lepiej rozeznąć sprawy, jakie do Państwa są zgłaszane i móc optymalnie odpowiedzieć na zasygnalizowaną przez Pana potrzebę.

Z wyrazami szacunku,

DYREKTOR

Michał Federowicz
dr hab. Michał Federowicz